

Joanna Jankowiak

Akademia Ekonomiczna we Wrocławiu

REZERWY NA NAPRAWY GWARANCYJNE

1. Wstęp

Problematykę rezerw reguluje Międzynarodowy Standard Rachunkowości 37 „Rezerwy, zobowiązania warunkowe i aktywa warunkowe”. Standard ten zawiera wskazania, kiedy rezerwę należy utworzyć (§ 14 MSR 37), tj.:

- na jednostce gospodarczej ciąży istniejący obowiązek (prawny lub zwyczajowy) wynikający ze zdarzeń przeszłych;
- prawdopodobne jest, że wypełnienie obowiązku spowoduje konieczność wypływu środków uosabiających korzyści ekonomiczne oraz
- można dokonać wiarygodnego szacunku kwoty tego obowiązku [5, s. 1011].

Jeśli warunki te nie są spełnione, nie należy tworzyć rezerwy.

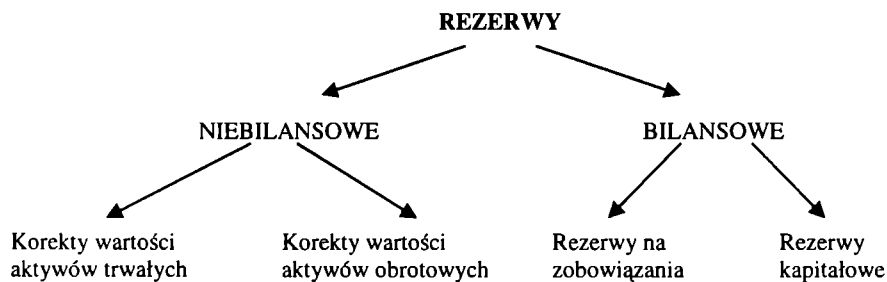
Ustawa o rachunkowości definiuje rezerwy w art. 3 ust. 1 pkt 21 jako zobowiązania, których termin wymagalności lub kwota nie są pewne [13], a samo ich uregulowanie w przyszłości jest wielce prawdopodobne lub wręcz pewne. Zawęża to kategorie rezerw do rezerw na zobowiązania, czyli do pozycji kapitałów obcych. Celem tworzenia rezerw jest przypisanie strat i kosztów danemu okresowi sprawozdawczemu, w którym one powstały pod względem gospodarczym, ale zostaną rzeczywiście poniesione w późniejszym okresie [7, s. 10].

Najczęściej spotykanym podziałem rezerw jest ich podział na rezerwy:

- **bilansowe** – są źródłami finansowania wygospodarowanych aktywów przeznaczonych na ściśle określone cele. Rezerwy te mają również trwałe ślady w zapisach księgowych, można je zidentyfikować zarówno w bilansie, jak i w księgach rachunkowych;
- **niebilansowe** – nie są ujawniane w bilansie przedsiębiorstwa, ale pozostawiają trwały ślad w księgach rachunkowych i są dodatnią lub ujemną korektą warto-

ści bilansowej określonych aktywów. Ich inną szczególną cechą to to, że reprezentują ostateczne lub nieostateczne zmiany wartości aktywów, które ustala się na dzień sporządzenia bilansu [2, s. 77-79].

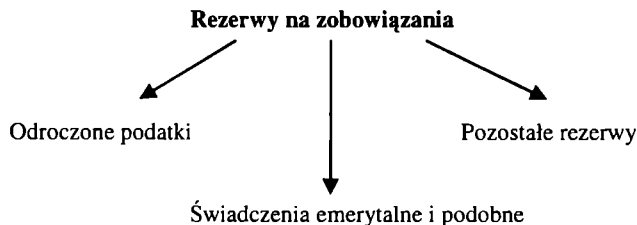
Klasyfikację rezerw prezentuje rys. 1.

Rys. 1. Klasyfikacja rezerw

Źródło: opracowanie własne na podstawie [2, s. 78].

Rezerwy na zobowiązania stanowią klasyczne rezerwy rachunkowości, tzw. rezerwy *sensu stricto*. Podział tych rezerw przedstawia rys. 2.

Rys. 2. Podział rezerw na zobowiązania

Źródło: opracowanie własne.

Do pozostałych rezerw na zobowiązania możemy zaliczyć m.in.: rezerwy na restrukturyzację, rezerwy na przewidywane straty z tytułu udzielonych gwarancji i poręczeń, rezerwy na zobowiązania objęte odmową zapłaty, będące przedmiotem postępowania sądowego, rezerwę na zobowiązanie z tytułu rozrachunków publicznonaprawnych, a także rezerwy na naprawy gwarancyjne będące przedmiotem dalszych rozważań.

2. Rezerwy na naprawy gwarancyjne

Zgodnie z przepisami Kodeksu cywilnego, stosunek prawny wynikający z umowy sprzedaży nie gaśnie w momencie wydania jej przedmiotu kupującemu oraz otrzymania zań zapłaty przez sprzedającego. Na każdym sprzedawcy towarów ciąży, zgodnie z art. 556-576 Ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny [3], odpowiedzialność **z tytułu rękojmi za wady**, a z art. 577-581 odpowiedzialność **z tytułu gwarancji jakości**.

W przypadku ujawnienia wad fizycznych sprzedawca jest zobowiązany do niezwłocznej naprawy, wymiany towaru lub zwrotu pieniędzy na rzecz nabywcy. Obowiązek ten wygasa po upływie: trzech lat w przypadku budynków lub jednego roku w przypadku pozostałych dóbr (innych niż budynki).

Ewentualna konieczność poniesienia kosztów napraw lub wymiany towarów powstaje w momencie sprzedaży. Ich wysokość oraz prawdopodobieństwo wystąpienia zależy od czynników, takich jak: jakość, żywotność i niezawodność podzespołów użytych do wytworzenia towarów, a także od stopnia ich złożoności, technologii wytwarzania oraz kontroli jakości, poziomu technicznego zaawansowania towarów, skali produkcji (sprzedaży), wartości przedmiotu rękojmi lub gwarancji, długości okresu rękojmi lub gwarancji.

W przedsiębiorstwach zarówno produkcyjnych, jak i handlowych ponoszenie kosztów napraw gwarancyjnych jest nieodzownym elementem ryzyka towarzyszącego działalności gospodarczej.

Zgodnie z zasadą ostrożności, w wyniku finansowym, bez względu na jego wysokość, należy uwzględnić rezerwy na znane jednostce ryzyko, grożące straty oraz skutki innych zdarzeń.

3. Obowiązek tworzenia rezerwy na naprawy gwarancyjne

Obecny obowiązek tworzenia rezerwy musi wynikać z przeszłości, z tzw. zdarzeń obligujących. Zdarzeniem tym w omawianym przypadku jest zawarcie umowy sprzedaży. Dzięki niemu powstaje odpowiedzialność sprzedającego wobec kupującego z tytułu rękojmi lub gwarancji. Odpowiedzialność ta jest nieunikniona i może być egzekwowana na drodze prawnej. Można zatem stwierdzić, że zawarcie umowy sprzedaży jest zdarzeniem obligującym, rodzącym obecny obowiązek [10, s. 5]. Zostaje zatem spełnione pierwsze kryterium tworzenia rezerwy zgodnie z MSR 37, a mianowicie na jednostce gospodarczej ciąży istniejący obowiązek wynikający ze zdarzeń przeszłych. Czy w związku z tym obowiązkiem nastąpi wpływ środków, zależny od ewentualnego ujawnienia się wad fizycznych w przedmiocie sprzedaży objętym rękojmią lub gwarancją. Ich usunięcie wiąże się z uszczupleniem aktywów jednostki. Jednostka powinna zatem oszacować prawdopodobieństwo wystąpienia wad fizycznych w sprzedawanych przez siebie towarach

lub produktach. Jeżeli w wyniku przeprowadzonej analizy okaże się, że wpływ środków jest bardziej prawdopodobny niż jego brak, zostanie spełnione drugie kryterium utworzenia rezerwy na naprawy gwarancyjne.

Trzecim kryterium jest możliwość wiarygodnego oszacowania kwoty obowiązku, którą w przypadku napraw gwarancyjnych są przewidywane wydatki (koszty). Szacując je, można kierować się wiedzą na temat technologii produkcji i użytych komponentów lub dokonać ekstrapolacji danych historycznych na podstawie wydatków w poprzednich okresach.

Niespełnienie jednego z kryteriów określonych w §14 MSR 37 sprawia, że ewentualne zobowiązanie z tytułu napraw gwarancyjnych nabiera charakteru warunkowego i nie powinno być wykazywane w bilansie, lecz w informacji dodatkowej i objaśnieniach do sprawozdania finansowego.

Należy zaznaczyć, że tworząc rezerwy na naprawy gwarancyjne, powinno się kierować nie tylko zasadą ostrożności, ale i zasadą istotności, ponieważ gdy kwota oszacowanej rezerwy nie jest istotna, wówczas można zrezygnować z jej utworzenia. Przyjęcie takiego rozwiązania powinno zostać ujawnione w informacji dodatkowej i objaśnieniach do sprawozdania finansowego w celu realizacji naczelnej zasady jasnego i rzetelnego obrazu [10, s. 6].

4. Moment tworzenia i rozwiązywania rezerwy na naprawy gwarancyjne

Rezerwę na naprawy gwarancyjne należy utworzyć w momencie sprzedaży, czyli równoległe do zarachowania przychodu w księgach rachunkowych. Podejście to nabiera jeszcze większego uzasadnienia w świetle zasad współmierności oraz memoriału. Zasady te nakazują zachowanie współmierności przychodów oraz związanych z nimi kosztów. Cel ten osiąga się przez uwzględnienie w wyniku finansowym za dany okres kosztów, które nie zostały jeszcze poniesione. Do tej kategorii można też zaliczyć potencjalne koszty napraw gwarancyjnych. Nie są one ponoszone w momencie sprzedaży, jednak jako związane z ryzykiem jej towarzyszącym powinny zostać uwzględnione w osiąganym wyniku finansowym.

Uprawdopodobnienie ryzyka przybiera postać roszczeń osób trzecich (klientów) z tytułu rękojmi lub gwarancji. Ich zaspokojenie wymaga poniesienia określonych kosztów. W konsekwencji spowoduje to wpływ środków gwarantujących potencjalne korzyści ekonomiczne, czyli przyczyni się do uszczuplenia aktywów przedsiębiorstwa gwaranta. Wpływ ten może przybierać formę:

- bezpośrednią – np. wymiana towaru, zwrot pieniędzy;
- pośrednią – np. zobowiązanie z tytułu wynagrodzenia pracowników serwisu.

Nakłady ponoszone na naprawy są odnoszone w ciężar utworzonej uprzednio rezerwy, zmniejszając ją. Gdy roszczenia wobec danego przedmiotu nie wystąpią lub rezerwa nie zostanie wykorzystana w pełnej wysokości, a okres rękojmi lub

gwarancji upływie, rezerwę należy rozwiązać w związku z wygaśnięciem ryzyka, na które została ona utworzona. Rozwiązana rezerwa lub jej część koryguje koszty działalności.

Zdarza się również, że poniesione nakłady przewyższają wartość utworzonej rezerwy. W takim przypadku różnica między poniesionymi nakładami a wartością rezerwy obciąża pozostałe koszty operacyjne.

5. Wycena rezerwy na naprawy gwarancyjne

Rzeczywista wielkość nakładów ponoszonych na naprawy nie jest znana w momencie tworzenia rezerwy, ponieważ dotyczy zdarzeń przyszłych, których wystąpienie należy do sfery niepewności. Z tego względu konieczny staje się szacunek ryzyka, na którego podstawie jest możliwe określenie poziomu kwoty rezerwy.

Zgodnie z § 36 MSR 37 równa wartość tworzonej rezerwy powinna wynikać z najbardziej właściwego szacunku nakładów niezbędnych do wypełnienia obowiązku. Szacunek powinien być zatem możliwie wiarygodny i wynikać z postępowania, zwanego analizą ryzyka.

Wiarygodny szacunek wymaga przeprowadzenia wiarygodnej analizy. W tym celu należy zastanowić się nad czynnikami, od których jest uzależniona wartość potencjalnych nakładów ponoszonych na naprawy (wymieniono je wcześniej).

Wielkość rezerwy ustala się o kombinację przeciętnej wartości naprawy oraz ryzyka wystąpienia wad. W tym celu należy:

- zidentyfikować najczęściej psujące się elementy oraz te, które mają najkrótszy żywot,
- ustalić, czy są one objęte gwarancją ich producenta lub dostawcy,
- określić, czy mogą one zostać naprawione lub wymienione, czy też konieczna jest wymiana całego przedmiotu na nowy,
- ustalić sposób usuwania wady (wewnętrznie lub usługi obce),
- oszacować wartość nakładów na naprawę lub wymianę,
- określić procentowo prawdopodobieństwo wystąpienia określonego rodzaju wad,
- ustalić kwotę rezerwy przypadającą na jednostkę wyrobu gotowego [10, s. 10].

Jeżeli wskutek niewielkich nakładów lub małego poziomu prawdopodobieństwa wystąpienia wad ustalona wartość rezerwy znajdzie się poniżej przyjętego progu istotności, należy zrezygnować z ich tworzenia. Wzmiankę na ten temat należy jednak zamieścić w informacji dodatkowej i objaśnieniach do sprawozdania finansowego.

Odrębną grupę stanowią jednostki wytwarzające i sprzedające rzeczy o wysokiej wartości jednostkowej, objęte wieloletnią gwarancją, dla których rezerwy muszą być szacowane indywidualnie. Do grupy tej należy zaliczyć np.: przedsiębiorstwa budowlane, stocznie, zakłady lotnicze. Biorąc pod uwagę dużą wartość ich

wyrobów, należy spodziewać się, iż koszty ewentualnych napraw gwarancyjnych również nie będą niskie. Ze względu na znaczne rozciągnięcie gwarancji w czasie, należy się liczyć z postępującym stopniowo procesem zużycia, a zatem z ponoszeniem na przestrzeni lat nakładów o zróżnicowanej wysokości. Z tego względu jest konieczne nie tylko oszacowanie indywidualnej, dla danego przedmiotu, wartości napraw gwarancyjnych w ujęciu ogólnym, lecz również w podziale okresu objętego gwarancją jakości na poszczególne lata. Długi okres może wiązać się również z zjawiskiem zmiany wartości pieniądza w czasie.

Przejawem uwzględnienia zmiany wartości pieniądza w czasie jest dyskontowanie rezerw na naprawy gwarancyjne. Zakłada się bowiem, że rezerwa dotycząca wypływu środków pieniężnych, który nastąpi wcześniej, licząc od dnia bilansowego, jest bardziej obciążająca niż rezerwa dotycząca wypływów środków pieniężnych następujących później. W celu zdyskontowania rezerwy należy pomnożyć jej wartość nominalną (przewidywaną kwotę wydatków) przez współczynnik dyskontowy (mnożnik wartości rzeczywistej):

$$t = (1 + q)^{-n},$$

gdzie: t – współczynnik dyskontowy;

q – stopa dyskontowa;

n – kolejny okres dyskontowania.

Dyskontowanie wartości nominalnej utworzonej rezerwy powinno odbywać się na każdy dzień bilansowy przypadający podczas okresu trwania gwarancji. Różnica powstająca między wartością zdyskontowaną a dotychczas ujętą w ewidencji powiększa co roku kwotę rezerwy wynikającą z ewidencji, wpływając tym samym na wysokość wyniku finansowego [10, s. 12].

6. Ewidencja rezerw na naprawy gwarancyjne

Ustawodawca, zaliczając rezerwę na naprawy gwarancyjne do biernych rozliczeń międzyokresowych kosztów, pragnął podkreślić, że w przeciwieństwie do tradycyjnie pojmowanych rezerw powinna być ona tworzona nie w ciężar kosztów z pozostałej działalności, lecz z podstawowej działalności operacyjnej. Jak już wspomniano wcześniej, ujmowanie tej rezerwy wynika ze stosowania zasad ostrożności, współmierności oraz memoriału. W związku z tym jest ona tworzona w ciężar wyniku finansowego okresu, w którym osiągnięto przychód ze sprzedaży. Ujmowanie rezerwy na naprawy gwarancyjne obciąża zatem koszty okresu, w którym występuje zdarzenie obligujące, czyli sprzedaż.

Zgodnie z art. 3 ust.1 pkt 32d ustawy o rachunkowości, do pozostałych kosztów i przychodów operacyjnych zalicza się m.in. przychody i koszty związane z tworzeniem i rozwiązywaniem rezerw, z wyjątkiem rezerw związanych z opera-

cjami finansowymi. Na mocy przytoczonego przepisu wydaje się zasadne odnośnienie skutków tworzenia rezerwy na wynik z pozostałej działalności operacyjnej.

Należy jednak pamiętać, iż obecny obowiązek odnoszący się do przedmiotowej rezerwy wynika ze zdarzenia obligującego, którym jest sprzedaż. Osiąganie przychodów ze sprzedaży jest przejawem nie pozostałej, lecz podstawowej działalności operacyjnej jednostki. W związku z tym należałoby ująć rezerwy w ciężar podstawowej działalności operacyjnej.

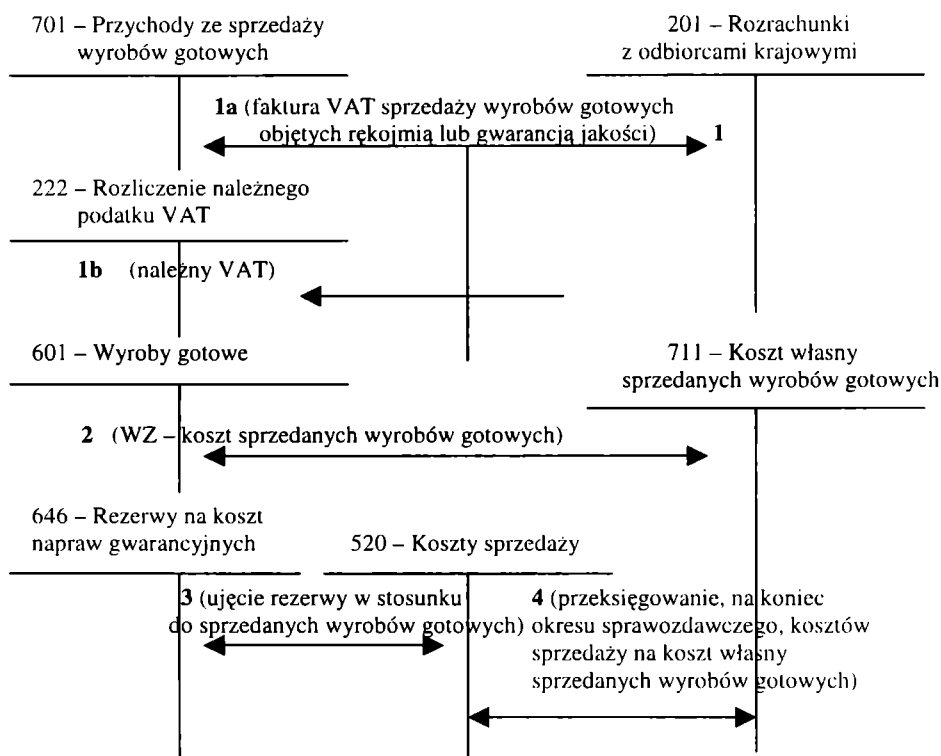
Bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów są w myśl ustawy prawdopodobnymi zobowiązaniami przypadającymi na bieżący okres sprawozdawczy. Wynikają one przede wszystkim:

- z wykonanych przez kontrahentów jednostki na rzecz jednostki świadczeń, których kwotę można oszacować w sposób wiarygodny;
- z obowiązku wykonania, w związku z bieżącą działalnością, wobec nieznanych osób przyszłych świadczeń, których kwotę można oszacować, mimo że data powstania zobowiązania nie jest jeszcze znana, w tym rezerw z tytułu napraw gwarancyjnych i rękojmi ze sprzedaży produktów długotrwałego użytku [4, s. 437].

Zapis ustawy o rachunkowości wskazuje właściwy moment ujęcia tej rezerwy. Wynika z niego jednoznacznie, iż ustawodawca, zaliczając rezerwę na naprawy gwarancyjne do biernych rozliczeń międzyokresowych kosztów, pragnął podkreślić, że w przeciwieństwie do tradycyjnie pojmowanych rezerw powinna być ona tworzona nie w ciężar kosztów z pozostałej, lecz z podstawowej działalności operacyjnej. Traktuje zatem tę rezerwę jako koszt rozliczany w czasie, nie zaś jako typową rezerwę, która obciąża pozostałe koszty operacyjne [8, s. 9-10].

Najlepiej sprawdzającym się w praktyce modelem ewidencji kosztów podstawowej działalności operacyjnej w przedsiębiorstwach produkcyjnych jest tzw. układ rodzajowo-funkcjonalny. W ramach tego rozwiązania koszty ewidencjonowane są wstępnie na kontach zespołu 4 – „Koszty według rodzaju”, a następnie przez konto 490 – „Rozliczenie kosztów” są odnoszone na odpowiednie miejsca powstania oraz realizowane funkcje są konta zespołu 5 – „Koszty według typów działalności” w czasie konta zespołu 6 – „Produkty i rozliczenia międzyokresowe”.

Ze względu na to, że w przypadku rezerwy na naprawy gwarancyjne zdarzeniem obligującym jest wystąpienie sprzedaży, zasadne jest ujmowanie jej w ciężar kosztów sprzedaży w momencie uzyskania przychodu. Koszty te są ewidencjonowane po stronie Wn konta 520 – „Koszty sprzedaży” w korespondencji ze stroną Ma konta 646 – „Rezerwy na koszty napraw gwarancyjnych”. Na etapie ujmowania rezerwy nie dokonuje się żadnych zapisów na kontach zespołu 4 – „Koszty według rodzaju” Konta tego zespołu są obciążane faktycznie ponoszonymi wydatkami w momencie uprawdopodobnienia się ciążącego na jednostce obowiązku z tytułu rękojmi lub udzielonej gwarancji jakości. Wtedy jest też możliwe ustalenie rodzaju i wielkości ponoszonych nakładów [8, s. 11].

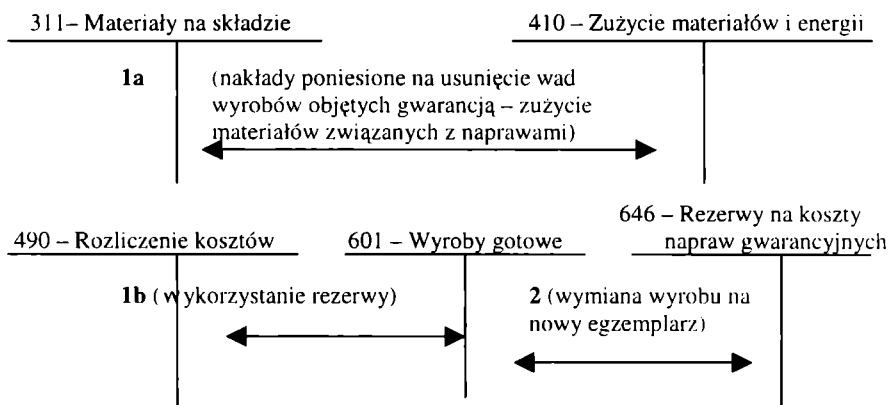

Rys. 3. Schemat księgowego ujęcia rezerw na naprawy gwarancyjne

Źródło: opracowanie własne na podstawie [8, s. 9].

Prezentowane rozwiązanie umożliwia sporządzanie zarówno kalkulacyjnego, jak i porównawczego wariantu rachunku zysków i strat. W przypadku wariantu kalkulacyjnego ujęta rezerwa wpływa na wynik finansowy poprzez koszty sprzedaży, które stanowią składnik kosztu własnego sprzedanych wyrobów gotowych. W wariantcie porównawczym wpływ przejawia się przez zmianę stanu produktów ustalaną na koncie 490 „Rozliczenie kosztów”.

Ujawnienie się wad w przedmiocie sprzedaży objętym rękojmią lub gwarancją jakości skutkuje koniecznością poniesienia nakładów na ich usunięcie. Nakłady te odnoszone są w ciężar utworzonej uprzednio rezerwy na naprawy gwarancyjne. Oznacza to, iż nie wpływają one na wynik finansowy okresu ich poniesienia, lecz stanowią wykorzystanie rezerwy ujętej wcześniej w ciężar kosztów.

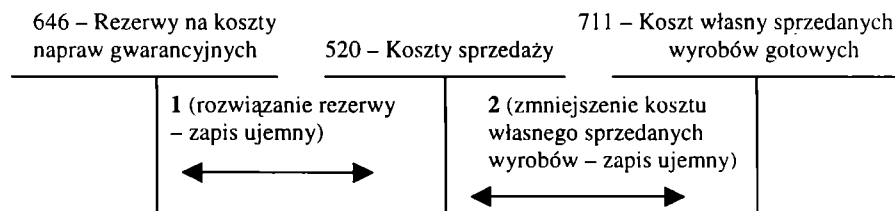
Rys. 4. Schemat wykorzystania rezerwy na naprawy gwarancyjne

Źródło: opracowanie własne na podstawie [8, s. 10].

Wykorzystanie rezerwy jest tożsame ze zmniejszeniem wartości biernych rozliczeń międzyokresowych kosztów, a co za tym idzie, przyczynia się do zwiększenia stanu produktów.

Po upływie okresu rękojmi lub gwarancji na sprzedawcy przestaje ciążyć obowiązek, który był przesłanką do utworzenia rezerwy na naprawę. Gdy w okresie tym rezerwa nie została wykorzystana w całości lub części, ponieważ nie wystąpiły wady lub poniesiono nakłady niższe od szacowanych, konieczne jest jej rozwiązanie.

Potencjalne zobowiązania ujęte jako bierne rozliczenia międzyokresowe zmniejszają koszty okresu sprawozdawczego, w którym stwierdzono, że zobowiązania te nie powstały. Rozwiązująca rezerwa zmniejsza zatem koszty, które wcześniej zostały obciążone. Zmniejszenie to dotyczy kosztów podstawowej działalności operacyjnej i ma miejsce w okresie sprawozdawczym, w którym wygasa obowiązek z tytułu rękojmi lub gwarancji jakości. Zmniejszenia dokonuje się za pomocą zapisów ujemnych. Rozwiązanie rezerwy skutkuje zwiększeniem stanu produktów.

Rys. 5. Schemat rozwiązania rezerwy na naprawy gwarancyjne

Źródło: opracowanie własne na podstawie [8, s. 10].

Gdy poniesione nakłady przewyższą przyjętą wartość rezerwy, konieczne będzie powiększenie kosztów o kwotę przekroczenia rezerwy. Przekroczenie wartości rezerwy przez kwotę nakładów poniesionych na naprawy nie jest zjawiskiem korzystnym. Taki stan może wynikać z nietypowych zdarzeń lub niewłaściwego szacunku. Nadwyżka nakładów, nieuwzględniona wcześniej w wartości rezerwy, nie powinna wpływać na koszty podstawowej działalności operacyjnej. Odnosić ją należy na pozostałe koszty operacyjne.

7. Prezentacja rezerwy na naprawy gwarancyjne w sprawozdaniu finansowym

Ustawa o rachunkowości zalicza rezerwę na naprawy gwarancyjne do biernych rozliczeń międzyokresowych kosztów. Ma to na celu podkreślenie jej związku z bieżącą działalnością. Jednak nie zmienia to faktu, że posiada ona wszystkie cechy rezerwy wymienione w § 14 MSR 37, co znajduje potwierdzenie w treści art. 39 ust. 2 pkt 2 ustawy o rachunkowości. W związku z tym, mimo zaliczenia rezerwy na naprawy gwarancyjne dla celów ewidencyjnych do biernych rozliczeń międzyokresowych, należy ją wykazywać w pasywach bilansu w pozycji B.I.3 – „Pozostałe rezerwy”. Rezerwę tę, jeżeli jest to zasadne, podzielić należy na część długo- oraz krótkoterminową [6].

Ujęcie rezerwy na naprawy gwarancyjne oddziałuje na wynik finansowy z podstawowej działalności operacyjnej, wykazywany w rachunku zysków i strat. Ponadto informacje na temat rezerwy na naprawy gwarancyjne zamieszcza się w dodatkowych informacjach i objaśnieniach do sprawozdania finansowego. W tej części sprawozdania finansowego należy ująć dane o stanie rezerw według celu ich utworzenia na początek roku obrotowego, zwiększeniach, wykorzystaniu, rozwiązaniu oraz stanie na koniec roku obrotowego.

W § 85 MSR 37 określono, iż jednostka w stosunku do każdego rodzaju rezerw, w tym rezerwy na naprawy gwarancyjne, powinna podać:

- krótki opis charakteru obowiązku oraz oczekiwanych terminów wpływów korzyści ekonomicznych z tego tytułu;
- wskazania świadczące o wszelkich istotnych niepewnościach co do kwoty i terminu wystąpienia tych wpływów;
- kwotę wszelkiego zakładanego zwrotu, z podaniem składnika aktywów, która została ujęta z tytułu oczekiwanego zwrotu [8, s. 14].

W myśl przepisów podatkowych [3] rezerwy na naprawy gwarancyjne stanowią, iż koszty powstające w momencie powstawania rezerwy na naprawy gwarancyjne nie stanowią kosztów uzyskania przychodów, gdyż nie mają charakteru kosztów poniesionych, a ich rodzaj i kwota nie są określone – wynikają z szacunku. Duży stopień niepewności nakazuje odróżnić rezerwę na naprawy gwarancyjne od

tradycyjnie pojmowanych biernych rozliczeń międzyokresowych kosztów. Rezerwa na naprawy gwarancyjne, mimo iż ze względu na szczególny sposób jej ewidencji jest zaliczana przez ustawę o rachunkowości do rozliczeń międzyokresowych, zachowuje charakter rezerwy w świetle zarówno §11 MSR 37, jak i ustaw o PIT i CIT. Uniemożliwia to uznanie kosztów wiążących się z jej ujęciem za koszty uzyskania przychodów. Ujęcie rezerwy jest zatem kosztem księgowym, a nie podatkowym. Należy zaznaczyć, że przekroczenie rezerwy, mające charakter kosztu poniesionego, zawsze stanowić będzie koszt uzyskania przychodu [9, s. 4].

Utworzona w ciężar kosztów podstawowej działalności operacyjnej rezerwa na naprawy gwarancyjne nie jest kosztem uzyskania przychodu do momentu jej wykorzystania. Skutkuje to powstaniem tzw. różnic przejściowych między księgową a podatkową wartością aktywów i pasywów. Na mocy art. 37 ust. 1 ustawy o rachunkowości jednostka zobowiązana jest utworzyć rezerwę bądź ustalić aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego.

Rezerwa na naprawy gwarancyjne jest składnikiem pasywów przedsiębiorstwa. Jej początkowe ujęcie wpływa, poprzez koszty podstawowej działalności operacyjnej, na wynik finansowy (wynik księgowy), podczas gdy nie ma to znaczenia dla podstawy opodatkowania. Może się ona jednak stać kosztem uzyskania przychodu w momencie faktycznego poniesienia nakładów na naprawę. W ten sposób powstaje różnica przejściowa, będąca podstawą rozważań na temat odroczonego podatku dochodowego. Aby określić jej wielkość, konieczne jest ustalenie podatkowej wartości rezerwy na naprawy gwarancyjne [9, s. 7].

8. Zakończenie

Rezerwy należą do kategorii finansowych, które w zależności od modelu rachunkowości mają różne znaczenie. W modelu rachunkowości koncentrującym się na zasadach ustalania wyniku finansowego rezerwy są postrzegane jako element kształtujący rentowność jednostki. W modelu bazującym na podejściu bilansowym rezerwy stanowią podstawową kategorię kształtującą sytuację finansową jednostki.

W teorii i praktyce rachunkowości rezerwy są uważane za istotne narzędzie aktywnej polityki finansowej jednostki gospodarczej, które zapewnia jej funkcjonowanie i rozwój w dłuższym okresie. Tworząc rezerwy, można znacznie ograniczyć ryzyko gospodarcze towarzyszące każdej działalności gospodarczej. Tworzenie rezerw jest z reguły indywidualną decyzją każdej jednostki gospodarczej i uwarunkowane jest jej wyobraźnią ekonomiczną.

Istotą tworzenia rezerw jest łagodzenie skutków ryzyka gospodarczego, prawidłowe kształtowanie wyniku finansowego oraz ochrona obrotu kapitałowego.

Literatura

- [1] Cebrowska T., Doktuś W., *Rachunkowość krajów w drodze do UE. Rezerwy w rachunkowości*, Prace Naukowe Akademii Ekonomicznej we Wrocławiu nr 992, AE, Wrocław 2003.
- [2] Gmytrasiewicz M., *Rezerwy w księgach rachunkowych*, Difin, Warszawa 2002.
- [3] Kodeks cywilny z dnia 23 kwietnia 1964 r. (DzU 1964 nr 16, poz. 93 z późn. zm.).
- [4] Messner Z., *Rachunkowość finansowa*, AE, Katowice 2004.
- [5] Międzynarodowe Standardy Sprawozdawczości Finansowej 2004, MSR 37 „Rezerwy, zobowiązania i aktywa warunkowe”, SKWP, Warszawa 2005.
- [6] Ministerstwo Finansów, Komunikat nr 19/DR/2002 z dnia 20 grudnia 2002 w sprawie zasad prezentacji danych w sprawozdaniu finansowym za rok 2002 przez jednostki inne niż banki i zakłady ubezpieczeń (Dz.Urz. Min. Fin. 2003 nr 1, poz. 2).
- [7] Niemczyk R., *Rezerwy w rachunkowości*, Oficyna Wyd. Ośrodka Postępu Organizacyjnego, Bydgoszcz 2000.
- [8] Serbiński P., *Ewidencja rezerw na naprawy gwarancyjne*, „Buchalter” 2005 nr (432)2.
- [9] Serbiński P., *Rezerwa na naprawy gwarancyjne*, „Buchalter” 2005 nr (433)3.
- [10] Serbiński P., *Zasady szacowania rezerwy na naprawy gwarancyjne*, „Buchalter” 2005 nr (431)1.
- [11] Ustawa z dnia 15 lutego 1992 r o podatku dochodowym od osób prawnych (DzU 2000 nr 54, poz. 654 z późn. zm.).
- [12] Ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (publikacja: DzU 2002 nr 76, poz. 694; DzU 2003 nr 60, poz. 535; DzU nr 124, poz. 1152; DzU nr 139, poz. 1324; DzU nr 229, poz. 2276; DzU 2004 nr 96, poz. 959; DzU nr 146, poz. 1546; DzU nr 145, poz. 1535; DzU nr 213, poz. 2155; DzU 2005 nr 10, poz. 66; DzU nr 184, poz. 1539; DzU nr 267, poz. 2252; DzU 2006 nr 157, poz. 1119).
- [13] Ustawa o podatku dochodowym od osób fizycznych (DzU 2000 nr 14, poz. 176 z późn. zm.).
- [14] Walińska E., *Rachunkowość – rachunkowość i sprawozdawczość finansowa*, PWiP Dom Wyd. ABC, Warszawa 2005.

RESERVES FOR GUARANTEE REPAIRS

Summary

This article discloses warranty reserves for guaranteed repairs which are a specific type of liability. These reserves are essential in providing an accurate picture of a company's financial position. By allocating warranty reserves, a company can minimize economic risks along with the financial impact of costs associated with promised repairs for which a business is truly liable. In allocating reserves, a company should consider its type of business, economic conditions, and historic trends of repairs made.